

ปัญหาการตรวจสอบเพื่อการประเมินภาษี

1. หลักฐานในการตรวจสอบ

ในกรณีของผู้ประกอบการค้าประเภทที่ไม่ต้องจดทะเบียนการค้า ผู้ประกอบการค้าตามลักษณะดังกล่าวไม่ต้องทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชีเป็นส่วนใหญ่ คงเพียงแต่ทำบัญชีรายได้ตามที่กรมสรรพากรกำหนดอย่างเดียว กรณีเช่นนี้เป็นทางให้มีการหลบภาษีได้เป็นอย่างมาก ผู้มีเงินได้จะแสดงตัว แข้งเงินได้ตรงกับบัญชีรายได้ซึ่งเป็นการยากลำบากที่จะตรวจสอบค้นหาความบกพร่อง เพราะเจ้าพนักงานประเมินไม่มีอำนาจที่จะไปทำการประเมินรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งต่างกับการประเมินเรียกเก็บภาษีการค้าซึ่งให้อำนาจเจ้าพนักงานประเมินไว้ตามมาตรา 87, 87 ทวิ²² 23

ถึงแม้การตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะมีมาตรา 49 ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินโดยกำหนดเงินได้สุทธิขึ้น จากการประมวลทรัพย์สินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้มีเงินได้ การได้ทรัพย์สินเข้ามาอยู่ในความครอบครอง ระบาย ฐานะความเป็นอยู่ พฤติการณ์สติของผู้มีเงินได้หรือโดยการเทียบเคียงกับกิจการของผู้อื่นที่กระทำกิจการทำนองเดียวกัน แต่การกำหนดเงินได้สุทธิเหล่านี้จะต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรเสียก่อนจึงจะกระทำได้ เมื่อการคำนวณงานเป็นเช่นนี้จึงทำให้การทำงานในด้านการตรวจสอบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาล่าช้า เพราะมีงานจำนวนมาก ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกัน คือผู้ที่ยังไม่ได้เสียหรือเสียน้อยกว่าความเป็นจริง แม้จะถูกเรียกตรวจสอบ ก็จะถูกเรียกเงินเพิ่มภาษีบ้างเพียงเล็กน้อย แต่ได้นำเงินที่ควรเสียนั้นไปหมุนเวียนได้ประโยชน์มากกว่า จากประโยชน์ข้อนี้ทำให้ผู้มีรายได้แจ้งรายการเงินได้น้อยกว่าความเป็นจริง โดย

²²มาตรา 87 แสดงในภาคผนวก หน้า 98

²³มาตรา 87 ทวิ แสดงในภาคผนวก หน้า 98

ถือว่ากว่าเจ้าหน้าที่จะตรวจพบ ก็ได้ประโยชน์จากการเอาเงินจำนวนนั้นมาหมุนเวียนได้หลายครั้ง และมีกำไรมากกว่าเงินเพิ่มและเบียดปรับภาษี.

ในการตรวจสอบเพื่อการประเมินภาษีนั้น หลักฐานที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญ

เช่น

(1) แบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี

ก. แบบ ภ.ง.ด.9 ใช้สำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือผู้มีเงินได้พึงประเมินที่เป็นกองมรดก ทั้งนี้ให้รวมทั้งสามีและภริยาที่มีเงินได้หลายประเภทด้วย เช่นเงินได้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2, 3, 4 หรือ 5 ยกเว้นผู้มีเงินได้ประเภทที่ 1 แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีรายได้ประเภทอื่นด้วย

ข. แบบ ภ.ง.ด.9 ก แบบนี้ใช้สำหรับผู้มีเงินได้ที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชตินิติบุคคลและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือบริษัทจำกัด ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีอย่างบุคคลธรรมดา

ค. แบบ ภ.ง.ด.9 ก (พิเศษ) แบบนี้ใช้สำหรับผู้มีเงินได้ทั้งสามีและภริยาที่มีเงินได้เฉพาะประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเท่านั้น

(2) หลักฐานทางบัญชี

(3) หลักฐานอื่น

ก. ความเชื่อถือได้ของรายการที่ผู้เสียภาษียื่นแสดงเพื่อการเสียภาษี

แบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเป็นหลักฐานเบื้องต้นที่จะทำให้ผู้ตรวจสอบได้พิจารณาความเป็นที่เชื่อถือได้ของรายการที่ผู้เสียภาษียื่นแสดงเพื่อการเสียภาษี ผู้มีเงินได้ซึ่งมีเงินได้จากหน่วยราชการ หรือจากรัฐวิสาหกิจแต่เพียงอย่างเดียว แบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีนั้นก็พอเชื่อถือได้ แต่ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากดอกเบี้ยการกู้ยืม การให้เช่าสินทรัพย์ ซึ่งไม่ได้แสดงหลักฐานไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในกรณีเช่นนี้ก็มักจะไม่ได้แสดงรายได้เหล่านั้นไว้ และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแสดงรายการเพื่อเสียภาษีของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจก็ไม่ได้สนใจที่จะลงรายการเงินได้ประเภทอื่นนอกจากเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้จ่ายเท่านั้น

ส่วนประชาชนผู้เสียภาษีอื่นก็มีความโน้มเอียงในทางปฏิบัติเช่นที่กล่าวข้างต้นเช่นกัน และแสดงรายการเงินได้เฉพาะที่มีหลักฐานเท่านั้น

ส่วนผู้ประกอบการค้า จะลงรายการเงินไค้เท่ากับที่แสดงไว้ในบัญชีรายไค้ ซึ่งบัญชีรายไค้เหล่านี้ล้วนแต่เป็นบัญชีเท็จ โดยจะจ้างผู้ที่มีความรู้ทางการบัญชีทำโดยกำหนดวงเงินว่าต้องการจะเสียภาษีเท่าไค้ และให้ผู้รับทำบัญชีจัดการเรื่องภาษีอากรให้เสร็จ

จะเห็นไค้ว่า รายการต่าง ๆ ที่ผู้เสียภาษียื่นแสดงเพื่อการเสียภาษีนั้น ส่วนใหญ่จะไม่แจ้งรายไค้ตามความจริง เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจสอบจะพิจารณา ซึ่งเป็นการยากที่จะทราบรายไค้ที่แท้จริง และเนื่องจากจำนวนผู้เสียภาษีมากกว่าเจ้าหน้าที่มาก จึงทำให้การพิจารณาแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีทำได้ไม่ครบถ้วน สามารถทำได้โดยการกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่านั้นว่า ผู้มีรายไค้ที่จะต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่าไค้ จะต้องมีการตรวจสอบกี่เปอร์เซ็นต์ ถึงแม้ว่าจะกำหนดเปอร์เซ็นต์ของการตรวจสอบแล้ว งานในด้านการตรวจสอบก็ยังมีจำนวนมากและล่าช้า เป็นช่องทางที่จะทำให้ประชาชนผู้เสียภาษีหลีกเลี่ยงการเสียภาษีไค้

นอกจากนี้เนื่องจากแบบแสดงรายการเงินไค้ (ภ.ง.ค.9, ภ.ง.ค.9 ก และ ภ.ง.ค.9 ก (พิเศษ) มีใช้หลายแบบ และมีข้อความสลับซับซ้อน ยากแก่การกรอกโดยผู้เสียภาษี ส่วนมากจึงมักจะนำมาให้เจ้าหน้าที่ช่วยกรอกให้เป็นการเสียเวลาราชการซึ่งจะต้องมีงานคานอื่นอีกมาก แต่ถ้าไม่นำมาให้เจ้าหน้าที่ช่วยกรอกรายการ ก็จะมีปัญหาตามมา คือ ลงรายการผิด เมื่อประเมินภาษีแล้วก็ต้องมาขอแก้ไข จะทำให้งานทางด้านการประเมินภาษีมีจำนวนเพิ่มขึ้น

ในการตรวจสอบความเป็นที่เชื่อถือไค้ของรายการที่ผู้มีเงินไค้ยื่นแสดงแบบรายการเพื่อเสียภาษีนั้น ก็ยังขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะรู้ว่ากิจการของแต่ละประเภทจะต้องลงทุนเท่าไค้จึงจะไค้กำไรเท่านั้นเปอร์เซ็นต์ และการประกอบอาชีพต่าง ๆ มีรายไค้มากน้อยต่างกันเท่าไค้ นอกจากจะเชื่อตามคำบอกของผู้เสียภาษีซึ่งอาจจะไม่เปิดเผยความจริง เช่นเงินกินเปล่าในการเช่าที่ดิน อาคาร

นอกจากนี้อุปสรรคอีกประการหนึ่งคือ กรมสรรพากรยังขาดหน่วยงานที่จะประมวลรายรับ รายจ่าย ของแต่ละประเภทเงินไค้รวมทั้งการกำหนดเงินไค้สุทธิ ทำให้การพิจารณารายการที่นำมาตรวจสอบล่าช้า และเกิดความไม่ยุติธรรมแก่บุคคลอื่นที่ยื่นแสดงรายไค้เท่ากัน แต่ไม่ถูกตรวจสอบ และในการพิจารณาตรวจสอบแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี

นั้น เปอร์เซ็นต์ของการตรวจสอบไม่เท่ากัน ผู้ที่แสดงเงินได้มาก เปอร์เซ็นต์ที่จะถูกตรวจสอบก็มากกว่าผู้ที่แสดงเงินได้น้อย ดังนั้นผู้ที่ทำการทุจริตมากคือลงรายการไว้น้อย โอกาสที่จะถูกตรวจสอบก็น้อยกว่า

จากหลักฐานอันแรกคือแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีซึ่งมีความเป็นที่เชื่อถือได้น้อย ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้ตรวจสอบในการดำเนินงานด้านการตรวจสอบ แต่อย่างน้อยก็ยังเป็นหนทางให้ผู้ตรวจสอบได้ทราบตัวบุคคลผู้มีเงินได้ ดีกว่าการไม่ยื่นแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเลย

ข. หลักฐานบัญชี

ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มักจะไม่เห็นความสำคัญของการทำบัญชีให้สมบูรณ์ เพราะว่าลักษณะการประกอบธุรกิจอาจเป็นขนาดเล็ก การดำเนินงานเพียงคนเดียว หรือการดำเนินงานแบบครอบครัว ส่วนใหญ่มักจะทำบัญชีตามความต้องการของกรมสรรพากร ซึ่งหลักฐานทางการบัญชีเหล่านี้จะเชื่อถือได้น้อย ถึงแม้ว่าหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไปจะได้พยายามวางหลักการจบบันทึกรายการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ใกล้เคียงความจริงที่สุด แต่ก็จะมีแต่เฉพาะกิจการใหญ่เท่านั้นที่นำหลักการเหล่านี้มาใช้ เพราะการที่ไม่มีการจบบันทึกรายการอย่างสมบูรณ์เป็นระเบียบแล้วจะทำให้การควบคุมงานไม่สะดวกและมีช่องทางให้เกิดการทุจริตได้ กิจการเหล่านี้ก็จะต้องปรับตนเองให้เข้ากับหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไปเพื่อป้องกันการทุจริต และยังคงมีผู้สอบบัญชีจากภายนอกมาตรวจความถูกต้องในฐานะเป็นตัวแทนของผู้เป็นเจ้าของ ทั้งยังเป็นความต้องการของกฎหมายด้วยที่ยังบังคับให้มีผู้สอบบัญชี เมื่อกิจการใดใช้หลักการบัญชีที่ถูกต้องแล้วก็จะเป็นการสะดวกแก่การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ภาษีอากรเป็นอันมาก เพราะหลักการบัญชีเข้ามามีส่วนช่วยควบคุมกิจการ ควบคุมการรั่วไหลของกิจการ ทำให้ผู้ดำเนินงานขนาดใหญ่เห็นความสำคัญของหลักการบัญชี ส่วนกิจการรายย่อยนั้นทำความลำบากใจให้แก่เจ้าหน้าที่ภาษีอากรเป็นอันมาก เพราะไม่มีหลักฐานที่ถูกต้องให้สามารถพิจารณากำหนดสิ่งใดขึ้นมาด้วยความยุติธรรมได้ เพราะกิจการเหล่านี้ยังไม่ยอมรับว่าการบัญชีจะช่วยบริหารงานให้มีผลดีอย่างไร ส่วนใหญ่จะอาศัยความจำ ทำให้ขาดหลักฐานในการตรวจสอบและเป็นความรู้สึกของผู้ประกอบธุรกิจขนาดเล็ก เกรงว่าจะเป็นที่หลักฐานให้เสียภาษี ทำให้ไม่กล้านำวิธีการทางบัญชีมาใช้ ความคิดข้อนี้ นอกจากจะเป็นอุปสรรคแก่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบภาษีอากรแล้ว ยังเป็นอุปสรรค

แก่ตัวผู้ดำเนินงาน จะเห็นได้ว่าการประกอบธุรกิจของคนไทยเจริญช้า เพราะขาดหลักฐานในการควบคุม ถ้าหากได้นำหลักฐานทางการบัญชีมาใช้ก็จะทำให้การประกอบธุรกิจในประเทศไทยเจริญก้าวหน้า เพราะหลักการบัญชีเข้ามามีส่วนในการบริหารงานเป็นอย่างดี ลักษณะที่สำคัญของการบริหารงานคือการตัดสินใจ การวางแผน และการควบคุม งานทั้งสามประเภทนี้ นอกจากจะอาศัยความสามารถและประสบการณ์ส่วนตัวของนักบริหารแต่ละคนแล้ว ยังขึ้นอยู่กับข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ความต้องการข้อมูลของนักบริหารเพื่อใช้ประโยชน์นั้น ส่วนใหญ่การบัญชีจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดเก็บ ประมวล และเสนอข้อมูลที่แก่นักบริหาร เพื่อการตัดสินใจ การวางแผน และการควบคุม

นอกจากวัตถุประสงค์ของการบัญชีคือการเสนอข้อมูลให้แก่บุคคลต่าง ๆ ภายในองค์การธุรกิจ เพื่อให้ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้้องค์การธุรกิจบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ยังเป็นการเสนอข้อมูลต่อบุคคลภายนอกเพื่อให้ทราบถึงความมั่นคงของกิจการในการที่จะขยายการลงทุนต่าง ๆ ผู้ใหญ่ก็จะอาศัยข้อมูลทางบัญชีเป็นเครื่องตัดสินใจ

ดังนั้นสมาคมนักบัญชีของแต่ละประเทศจึงได้พยายามวางหลักการบัญชีให้เกิดผลดีแก่ผู้ใช้และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลในการที่จะวางมาตรการในการจัดเก็บภาษีอีกด้วย สำหรับประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ใช้ ถ้าผู้ใช้ได้เข้าใจถึงแก่นแท้ของหลักการบัญชีแล้ว ธุรกิจเมืองไทยคงก้าวหน้าไม่อยู่ในสภาพของธุรกิจแบบครอบครัว การที่ผู้เสียภาษีกลัวว่าการทำหลักฐานทางบัญชีอย่างสมบูรณ์จะเป็นทางให้เสียภาษีมานั้นไม่เป็นความจริง เพราะหลักการในการจัดเก็บของรัฐบาลแต่ละประเทศนั้นมีวัตถุประสงค์

1. จะต้องมีลักษณะที่จะหารายได้ในขนาดหรือจำนวนที่ต้องการ
2. มีความเป็นธรรมแก่สังคมตามแนวความคิดในสมัยหรือและประเทศหนึ่ง
3. มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการ เศรษฐกิจของประเทศ หรืออย่างน้อยก็

ต้องไม่ขัดกับนโยบายเศรษฐกิจที่เหมาะสม

สำหรับประเทศไทยนั้นวัตถุประสงค์มีลักษณะเป็นการส่งเสริมการ เศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่

การที่ผู้เสียภาษีพยายามที่จะตบแต่งบัญชีรายได้ โดยแสดงรายได้ต่ำกว่าความจริงและแสดงรายจ่ายมาก ก็เชื่อว่าผู้ตรวจสอบจะพิจารณาจากยอดรายได้เพียงอย่างเดียว รายจ่ายก็เป็นสิ่งที่ใช้ในการประกอบการพิจารณาได้ ถ้ารายจ่ายมาก รายได้ก็ย่อมมี

ความสัมพันธ์กัน เช่นกิจการที่ต้องใช้กระแสไฟฟ้า แสดงค่ากระแสไฟฟ้าเป็นรายจ่ายสูงมาก แต่แสดงรายได้น้อย จะเป็นทางให้ผู้ตรวจสอบสามารถกำหนดยอดรายได้อื่นขึ้นมาได้จากตัวอย่างนี้ย่อมจะเกิดผลเสียหายแก่ผู้เสียภาษีเอง เพราะอาจจะต้องเสียภาษีมากกว่าจำนวนที่ควรจะต้องเสีย และบัญชีที่สร้างขึ้นนั้นก็ใช้ประโยชน์ในการควบคุมอะไรไม่ได้

ดังนั้น การที่ประชาชนที่ต้องเสียภาษีไม่ได้จัดการทำหลักฐานทางบัญชีให้สมบูรณ์จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดเป็นปัญหาแก่ผู้ตรวจสอบ

ค. หลักฐานอื่น

ใ้แก่หลักฐานที่จะช่วยให้ผู้ตรวจสอบสามารถจะใช้เป็นแนวทางกำหนดเงินได้สุทธิขึ้น อาจเป็นข้อมูลทางค่านเศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินของตลาดการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารองค์การธุรกิจภายในเกี่ยวกับการเงิน ปัญหาในปัจจุบันคือยังขาดข้อมูลที่รับรองแล้วจากสถาบัน เช่นสมาคมพ่อค้ารวมตลอดถึงการมีปัญหาเกี่ยวกับการเสียค่าเช่า เงินกินเปล่า การทำสัญญากู้ยืม ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่ทำสัญญากันเป็นลายลักษณ์อักษร หรือถ้าจะทำสัญญาก็มักจะเลียงแสดงจำนวนเงินใ้ค่น้อย ข้อมูลเหล่านี้รวมทั้งสภาพแวดล้อมของสังคมเป็นหลักฐานที่สำคัญในการประกอบการพิจารณาการกำหนดเงินได้สุทธิ และยังช่วยให้ผู้ตรวจสอบสามารถที่จะประมวลเหตุผลมาอ้างอิงผลการตรวจสอบได้ ทำให้มีหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่าการดำเนินงานของผู้ตรวจสอบมิได้เกิดความเอนเอียง เพราะมีข้อมูลยืนยัน และจะทำให้การทำงานทำได้รวดเร็ว ไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก

แต่โดยความจริงแล้ว ข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนี้ ยังไม่ได้มีการรวบรวมไว้ หรือจัดหลักเกณฑ์ใด ๆ ให้เป็นการบังคับให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีการทำหลักฐานไว้ให้แน่ชัด จะเห็นได้ว่ารายได้อื่นส่วนใหญ่ของประชาชนมีค่านายหน้า ค่าดอกเบี้ยจากการกู้ยืมกัน แต่รัฐบาลเก็บภาษีในค่านนี้ไม่เต็มที่ เพราะขาดหลักฐานหรืออาชีพบางอย่างที่สามารถหารายได้ไ้มาก แต่ก็ไม่มืหลักฐานใดที่แสดงใ้บังชี้ค เช่นอาชีพนักร้องตามไนท์คลับ ภัตตาคาร หมอนวด บุคคลเหล่านี้มีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง

ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจกำหนดเงินได้สุทธิขึ้นมาได้ตามที่กฎหมายกำหนด แต่ก็จะต้องจ้านควยหลักฐาน และความยุติธรรมแก่ผู้เสียภาษี ดังนั้นการที่ไม่มีหลักฐานอย่างแน่ชัดเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการตรวจสอบเพื่อจัดเก็บภาษีให้ไ้ตามเป้าหมาย

2. ความร่วมมือและความรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้เสียหาย

ในการตรวจสอบนั้น หลักฐานต่าง ๆ ในการตรวจสอบดังที่กล่าวมาแล้วนี้มีความสำคัญต่อการตรวจสอบมาก แต่หากหลักฐานต่าง ๆ เป็นหลักฐานที่ขาดความเชื่อถือแล้วผลการตรวจสอบก็ย่อมได้ไม่เท่าที่ควร การที่หลักฐานต่าง ๆ จะเป็นหลักฐานที่สมบูรณ์หรือไม่ก็ย่อมจะอยู่ที่ความร่วมมือและความรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้เสียหายในการที่จะช่วยให้รัฐบาลได้มีเอกสารต่าง ๆ ตามที่ควร เช่น

1. การกรอกแบบแสดงรายการเงินได้ตามที่จริง
2. หลักฐานทางการบัญชีต่าง ๆ ควรทำให้ถูกต้องสมบูรณ์
3. หลักฐานการเงินอื่น ๆ ควรจะได้มีการจัดทำให้เป็นหลักฐาน เช่น ออกใบเสร็จรับเงินตามความเป็นจริง

ความไม่ร่วมมือและความไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของผู้เสียหายเป็นปัญหาในการตรวจสอบภาษี ถึงแม้ว่าสมัยหนึ่งจะมีการกำหนดให้มีสินบนสำหรับผู้ที่สามารถบอกแหล่งของผู้มีเงินได้ที่หลีกเลี่ยงการเสียภาษี เช่น

1. ไม่แจ้งรายได้เพื่อเสียภาษี
2. ทำการหลบหลีกโดยทำบัญชี 2 ชุด คือบัญชีที่แท้จริง 1 ชุด และบัญชีเท็จแสดงต่อเจ้าหน้าที่อีก 1 ชุด

แม้ว่าการกำหนดสินบนจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้มีเงินได้ระมัดระวังในการเสียภาษีให้ถูกต้องครบถ้วน และทำให้ประชาชนผู้หวังดีช่วยสอดส่องแทนกรมสรรพากรในการบอกแหล่งผู้หลบภาษีก็ตาม ก็ยังไม่ไคผลเท่าที่ควร ควรจะได้เริ่มดำเนินการให้เกิดความรับผิดชอบแก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ควรจะได้ประพฤติเป็นเยี่ยงอย่าง ตราบใดที่ประชาชนคิดว่าเงินที่เขาเสียไปอันเกิดจากความสามารถของเขานั้น ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์เสียทั้งหมด ยังมีการเสียไปในระหว่างทางคือที่เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษี ความร่วมมือของประชาชนก็จะเกิดขึ้นอย่างพร้อมเพียงและโดยเต็มใจไม่ได้

นอกจากนี้ผู้มีรายได้มากมักจะเป็นคนต่างดาว หรือคนเชื้อชาติอื่น จึงทำให้ความรับผิดชอบของบุคคลเหล่านั้นน้อย และบุคคลเหล่านั้นต่างก็กุมเศรษฐกิจของประเทศไว้ ทำให้

เป็นอุปสรรคอันสำคัญในการที่จะขอความร่วมมือให้รู้จักมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้เสียภาษี หากไม่มีความร่วมมือแล้วเขาจะไม่มีหลักฐานในการคำนวณรายได้ไว้เลย หรือมีก็ไม่ครบถ้วน และไม่น่าเชื่อถือ เช่นคนขายหน้าที่ได้รับจากการติดคอตอย่างป็นครั้งคราว แม้จะเป็นก้อนใหญ่ก็ไม่มีการทราบดีถ้าผู้มีเงินได้เลือกที่จะไม่แสดงไว้ในแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสาเหตุหรือแหล่งรายได้นั้น เมื่อผลิตรายได้เสร็จแล้วก็สลายตัวไป ไม่ปรากฏหลักฐานร่องรอยให้เห็น ให้พิสูจน์เวนแต่ผู้มีรายได้จะทำหลักฐานเอาไว้อย่างสุจริต ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะพยายามหาทางที่จะกำหนดรายได้เหล่านี้ก็เป็นเพียงการประมาณ เช่น การตรวจสอบโดยวิธีการหาค่าเพิ่มทรัพย์สินสุทธิก็จะคงอาศัยระยะเวลาโดยถือว่าผู้มีรายได้แล้ว ก็จะต้องมีรายการจ่ายเป็นนิสัยของผู้มีรายได้มาก แต่การหาตัวเลขรายจ่ายตามวิธี ค่าเพิ่มทรัพย์สินสุทธิก็ไม่ไช่ของง่าย ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนผู้เสียภาษี จึงจะเห็นได้ว่าปัญหาในเรื่องความร่วมมือของประชาชนผู้เสียภาษีมีส่วนสำคัญมากในการตรวจสอบ นอกจากจะทำให้การตรวจสอบไม่ได้ออกผลที่แท้จริง ยังทำให้เสียเวลาและเงินโดยเปล่าประโยชน์ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เวลาที่ผู้ตรวจสอบมีหนังสือเชิญตัวมาพบในรายที่ต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินไม่มากเพื่อหาทางประณีประนอมกัน ซึ่งอาจจะเก็บภาษีได้รายละ 30 บาทถึง 100 บาท ส่วนใหญ่แล้วจะไม่ได้รับความร่วมมือ ต้องออกหนังสือเชิญ 2-3 ครั้ง ก็ยังไม่ยอมมาพบ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมาก ความจริงเจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิ์จะออกหมายเรียก แต่ออกจะเป็นการปฏิบัติอย่างหักหาญ ความไม่ร่วมมือนี้เองเป็นเหตุให้เรื่องที่ทำให้การตรวจสอบค้างมาก ไม่สามารถจะดำเนินงานให้เสร็จสิ้นลงไปได้.

3. ปัญหาอื่น ๆ

ก. ความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบ

ในการตรวจสอบภาษีเพื่อให้สามารถไต่สวนเงินที่ใกล้เคียงความจริงนั้น จะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถหลายด้าน จึงจะสามารถทำการตรวจสอบภาษีได้ เป็น การยากที่จะหาตัวบุคคลเช่นนั้นได้ ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบจะต้องมีความรู้ทั้งทางบัญชี การ สอบบัญชีกฎหมายสรรพากร และกฎหมายอื่น นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้าน

นี้พอสมควรจึงจะสามารถประมาณการของธุรกิจแต่ละประเภทได้ ส่วนใหญ่แล้วเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้มีความรู้ทางด้านการบัญชี มีความรู้ทางด้านมาตรฐานการสอบบัญชี ผู้ที่จะผ่านเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีก็จะต้องเป็นผู้ที่คณะกรรมการควบคุมวิชาชีพสอบบัญชีแห่งประเทศไทยยอมรับว่าเป็นผู้มีความสามารถ และผ่านการสอบข้อเขียนและมีประสบการณ์ในการตรวจสอบมาพอสมควร.

จึงจะเห็นได้ว่ากรณีที่หาบุคคลให้ได้ตามที่กล่าวนี้เป็นปัญหาสำคัญ เพราะจะต้องได้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าความเป็นที่เชื่อถือได้ของแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีน้อยมาก ต้องมีการตรวจสอบกัน และสามารถทำได้ตามเปอร์เซ็นต์ที่กำหนดเท่านั้น แม้กระนั้นการตรวจสอบก็ยังมีจำนวนมาก จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถสูง และมีจำนวนมาก เพราะการที่มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอจะทำให้เกิดความล่าช้าทำให้เก็บภาษีได้น้อย และไม่สามารถดำเนินกิจการตามโครงการต่าง ๆ ได้ ผลเสียหายที่สำคัญก็คือ กระทบกระเทือนถึงงบประมาณและการคลัง ทำให้รัฐบาลไม่สามารถจะดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมายตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล

นอกจากนี้ถ้าจะพิจารณาถึงความ เป็นธรรมแล้วก็ควรจะได้มีการตรวจสอบทั้งหมดแต่เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่น้อย เฉพาะผู้ที่มีเงินได้มากจึงจะได้รับการตรวจสอบครบทุกรายถึงกระนั้นก็ยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่ เพราะคนที่มียาได้เท่ากันแต่อีกคนหนึ่งแสดงในแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีน้อย จึงไปรวมกลุ่มอีกกลุ่มหนึ่ง โอกาสที่จะไม่ถูกตรวจสอบก็ย่อมจะมี แต่ก็เป็นการยากที่จะทำการตรวจสอบหมดทุกรายเพราะขาดกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถซึ่งบุคคลที่จะทำงานค่านี้นี้จะต้องมีความชำนาญทุกด้านจริง ๆ เช่น

การบัญชี ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบต้องเข้าใจถึงวิธีการของการบัญชี ซึ่งมีเรื่องที่จะต้องค้นคว้ามาก เพราะแต่ละกิจการทำบัญชีให้เหมาะสมกับกิจการของเขา จะเห็นได้ว่าเฉพาะหลักเกณฑ์การบัญชีมีหลายหลักเกณฑ์ เช่น
 เกณฑ์เงินสด (Cash Basis Method) ซึ่งได้กล่าวถึงวิธีการในบทที่ผ่านมาแล้ว วิธีนี้เป็นที่นิยมปฏิบัติกันสำหรับผู้เสียภาษีที่ประกอบวิชาชีพอิสระหรือกิจการที่ขายบริการ เช่นสำนักงานนำเที่ยว สำนักงานนายควม หรือผู้ประกอบการที่ไม่ต้องทำบัญชีตามกฎหมายโดยทั่วไป

เกณฑ์รับฟังจ่าย (Accrual Basis Method) เกณฑ์นิยมปฏิบัติกัน
สำหรับผู้ผลิต หรือผู้ซื้อสินค้ามาเพื่อขาย

เกณฑ์สัญญาระยะเวลา (Long term Contract Basis Method)
การคำนวณรายได้ตามเกณฑ์นิยมใช้สำหรับผู้ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้าง ซึ่งต้องใช้
ระยะเวลาทำงานเกินกว่าหนึ่งปีภาษี หรือหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี

จะเห็นได้ว่าเฉพาะหลักเกณฑ์การบัญชีอย่างเดียวก็มีวิธีคิดหลายวิธี และจะต้องเป็น
ผู้ที่คุ้นเคยกับหลักเกณฑ์การบัญชีทุกหลักเกณฑ์ จึงจะทราบความบกพร่อง หรือข้อบกพร่องของ
ผู้ทำบัญชี นอกจากหลักเกณฑ์การบัญชีแล้วยังมีการคิดค่าสิทธิหรือค่าเสื่อมราคา ซึ่งก็มี
หลายวิธีดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นข้อหนึ่งที่ผู้ตรวจสอบจะต้องระมัดระวัง เพราะเป็นที่
ยอมรับกันในด้านการเงินของธุรกิจว่าค่าสิทธิหรือค่าเสื่อมราคาได้ทำให้การเสียภาษีเงิน
ได้น้อยลง

ส่วนความรู้ทางด้านการสอบบัญชี ซึ่งอาจกล่าวได้เฉพาะมาตรฐานการสอบบัญชีแค
การดำเนินงานนั้นจะต้องมีประสบการณ์ ซึ่งเกิดขึ้นแต่ละบุคคลว่าได้พบวิธีการต่าง ๆ อย่าง
ไรในการที่ปิดบังความจริง ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจสอบบัญชีแต่ละธุรกิจทำให้
เกิดความชำนาญ มองเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ และสามารถจะมาประมวลให้เกิดความคิด
และวิธีการตรวจสอบภาษีได้

ส่วนความรู้ด้านสรรพากร จะต้องจดจำวิธีการได้แม่นยำพร้อมทั้งต้องรับทราบข้อ
เปลี่ยนแปลงทางกฎหมายเสมอ เพื่อให้สามารถอ่านกฎหมายมาใช้เป็นประโยชน์
ในการตรวจสอบ

นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของสื่อมวลชน จะต้องก้าวทันกับธุรกิจต่าง ๆ
ว่าธุรกิจนั้นจะต้องมีการลงทุนเท่าใดจึงจะคุ้มค่าเท่าไรเท่านั้นเปอร์เซ็นต์ จะต้องทราบอีกว่าใน
การบริหารงานของแต่ละธุรกิจควรจะเป็นไปในรูปใด มีการให้สวัสดิการแก่คนงานอย่างไร
ผู้จ้างออกภาษีให้หรือมีบ้านให้อยู่ในสถานอย่างไร หรือให้ผลประโยชน์ในทางใดแก่พนักงาน

ถ้าหากว่ามีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามที่กล่าวนี้ และมีปริมาณเพียงพอกับผู้ถูกตรวจสอบ
แล้ว จะช่วยให้การดำเนินงานทางด้านการตรวจสอบภาษีของรัฐบาลประสบความสำเร็จได้

ข. ความเป็นอิสระในการตรวจสอบ

นอกจากผู้ตรวจสอบจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบแล้วยังจะต้องมีความเป็นอิสระในการตรวจสอบ หมายความว่าในการตรวจสอบนั้น ผู้ตรวจสอบสามารถจะทำการตรวจสอบโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ และมีอำนาจทางกฎหมายเพียงพอในการจะดำเนินงานให้โดยผลแท้จริง ถ้าหากขาดสิ่งนี้แล้วความรู้ความสามารถที่มีอยู่ก็จะไม่มีประโยชน์

ผู้ตรวจสอบจะต้องให้เกิดความรู้สึกอิสระทางใจโดยตัดความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีกับผู้ถูกตรวจสอบ เช่น

ความเป็นผู้มีอิทธิพลในวงการธุรกิจ การที่ผู้ตรวจสอบทราบถึงความเป็นผู้มีอิทธิพลในวงการธุรกิจจะทำให้การตรวจสอบนั้นไม่เต็มที่แทนที่จะได้ทำการตรวจสอบตามวิธีการต่าง ๆ กลับลดย่อนการปฏิบัติงาน เพราะเห็นแก่หน้า ของผู้ถูกตรวจสอบ ทำให้โดยผลไม่สมความมุ่งหมายของรัฐบาล

นอกจากนี้ลักษณะของสังคมไทยที่มีการนับถือกันเสมือนญาติพี่น้อง ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้ตรวจสอบ หรือเพื่อนผู้ตรวจสอบ หรือผู้บังคับบัญชา ก็เป็นเหตุหนึ่งทำให้เกิดเป็นอุปสรรคในการที่จะให้ผู้ตรวจสอบเกิดความอิสระทางใจ ทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะช่วยเหลือกันอันเป็นเหตุให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่ผู้เสียหายรายอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผู้ตรวจสอบภาณี

ในเรื่องความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบนี้แม้แต่ใน มาตรฐานการสอบบัญชีก็ได้อำหนดไว้เป็นข้อสำคัญใน มาตรฐานทั่วไปข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระและด้วยความเที่ยงตรง ถึงแม้ว่าในการตรวจสอบและการอนุมัติการตรวจสอบเป็นอำนาจของอธิบดีก็ตาม หากผู้ตรวจสอบขั้นต้นแสดงหลักฐานต่าง ๆ เท่าวงเงินที่คำนวณได้ ผู้อนุมัติก็อาจจะทราบไต่ถาม และการควบคุมในเรื่องนี้ทำได้น้อย

นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ในเรื่องนี้มักจะเป็นที่รู้จักในหมูของผู้เสียหายว่าถ้าถูกเรียกตรวจสอบแล้วการจะหาทางขอลดการเสียหายนั้นหนอยลงนั้นจะต้องคิดต่อที่คนรับผิดชอบในการเสนอเรื่อง ซึ่งจะได้ลดมากกว่าจะขอ

ลคจากหัวหน้าหน่วยงาน เพราะจะมีสิทธิ์ลคได้ก็เพียงค่าเบี้ยปรับซึ่งมีผลน้อยมาก ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าจำนวนเงินภาษีที่รัฐบาลเก็บได้มากหรือน้อยนั้นมีปัญหามาจากตัวผู้ตรวจสอบเช่นกันว่าเขาจะมีความเป็นอิสระในทางจิตต์ใจในการที่จะพิจารณาสิ่งใดโดยเที่ยงธรรมหรือไม่ การขาดคุณสมบัติข้อนี้ของเจ้าหน้าที่เป็นปัญหาสำคัญในการตรวจสอบภาษี

นอกจากความเป็นอิสระทางจิตต์ใจแล้ว ในการจะดำเนินการตรวจสอบนั้นผู้ตรวจสอบจะต้องมีอำนาจทางกฎหมายเพียงพอในการตรวจค้น การลงโทษผู้กระทำความผิดเมื่อตรวจพบ ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นอำนาจของตำรวจ เพราะจะทำให้การทำงานของผูตรวจสอบไม่เกิดความรู้สึกดีสินธุ์ ถึงแม้ว่าผู้ตรวจสอบจะมีความเป็นอิสระในการทำงานไม่เกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ ในการดำเนินการก็ตามแต่ถ้าเขาควอำนาจในการจะตรวจค้นหาความจริงแล้วยอมเป็นอุปสรรคในการทำงานเช่นกัน

ค. ความเป็นอิสระในการรายงานของผู้ตรวจสอบ

เมื่อผู้ตรวจสอบได้ใช้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ประกอบการตรวจสอบแล้ว ผู้ตรวจสอบจะต้องมีความเป็นอิสระในการจะรายงานผลงานของตนต่อผู้บังคับบัญชา โดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ ในการดำเนินงานตรวจสอบนั้นควรจะได้มีการรายงานหรือปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิดกับผู้บริหารชั้นสูงมากกว่าในกรณีที่เร่งด่วนและต้องการปิดบังความลับ และจะต้องมีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร

ปัญหาในข้อนี้มีว่า ผู้ตรวจสอบอาจไม่กล้าแสดงข้อเท็จจริงตามที่ตรวจพบเพราะเกรงกลัวอิทธิพลของผู้เสียภาษี หรือเนื่องจากมีความนับถือกันในสังคม การที่รายงานตามความจริงอาจจะเกิดกร่อน ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้ตรวจสอบได้นำความรู้ความสามารถมาใช้อย่างเต็มที่ อาจจะต้องมีการลดหย่อนการตรวจสอบตาม หรือตามอิทธิพลของผู้เสียภาษี

เนื่องจากยังขาดมาตรการใด ๆ ที่จะคุ้มครองผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบอันเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถจะรายงานผลงานตามความเป็นจริง เพราะอาจจะทำให้เกิดความเกลียดชังในตัวผู้ตรวจสอบ และอาจถูกมองว่าใส่ความ หรือบดขยี้ ทำให้องค์

พลอยเสียชื่อเสียงและถูกสอบสวน และในการที่จะให้ผู้ตรวจสอบทำหน้าที่ของคนได้เต็มที่ ผู้บังคับบัญชาไม่ควรจะสนใจในบัตรสนเท่ห์อันจะทำให้ขวัญของผู้ตรวจสอบเสียและชาก่าอ้างใจ ชาคที่ฟังและเกรงกลัวว่าการทำงานจะผิดพลาดและจะทำให้ไม่กล้าที่จะเปิดเผยผลงานใด ๆ ที่ตรวจพบ

ง. ความรับผิดชอบในการตรวจสอบ

ความรับผิดชอบในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่เป็นปัญหาสำคัญในการที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากอัตราราชการที่มีอยู่ไม่เพียงพอ มีแต่ลูกจ้างซึ่งก็ขาดความรับผิดชอบ ทำงานไม่เต็มที่เนื่องจากไม่มีกำลังใจเพราะมิได้เป็นข้าราชการ การที่จะวางหลักการใด ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยราชการก็ย่อมจะทำได้ยาก เพราะเจ้าหน้าที่ไม่พอเพียง และทำงานไม่เต็มที่ เพราะไม่มีอำนาจที่จะทำการใดได้ อีกประการหนึ่งเมื่อปริมาณงานล้นมือจึงมีผลทำให้การทำงานของตรวจสอบทำไปอย่างผิวเผิน ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล ขาดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย และมีผลเสียที่จะเกิดแก่หน่วยราชการ

นอกจากนี้การที่ผู้ตรวจสอบขาดอำนาจในทางกฎหมายที่จะดำเนินงานให้ได้ผลงานอย่างแท้จริง การที่จะทำการใด ๆ ไม่มีหลักการกำหนดไว้แน่ชัด ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกเฉื่อยชาเพราะเนื่องจากมีความกลัวว่าจะเกิดความผิดขึ้นภายหลัง จึงทำให้เจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบ ในการตั้งหน่วยงานใด ๆ ขึ้นมาควรให้ผู้ดำเนินงานมีอำนาจเพียงพอ การที่ตองเสนอผลงานทั้งหมดให้อธิบดีเป็นผู้อนุมัติทำให้ผู้ตรวจสอบไม่ได้รับความนับถือจากผู้ตรวจสอบเท่าที่ควร เพราะบางครั้งผู้ถูกตรวจสอบมักจะอ้างความสัมพันธ์กับอธิบดี ทำให้เกิดความกลัวที่จะทำงานใด ๆ ให้สมกับความรับผิดชอบ

จ. การขาดความรู้ในกฎหมายสรรพากร ของผู้เสียหาย

เหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ตองมีการตรวจสอบภาษีคือการที่ผู้เสียหายขาดความรู้ในกฎหมายสรรพากรทำให้กรอกรายการใบแบบยื่นแสดงรายการ เพื่อเสียหายเงินได้ผิดพลาด

ทั้งยังมีความต้องการและเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงจึงเป็นเหตุให้เอกสารนั้นขาดความเชื่อถือ จึงต้องมีการตรวจสอบ ถ้าประชาชนผู้เสียหายได้มีความเข้าใจในกฎหมายสรรพากรก็ อาจจะเป็นทางให้งานตรวจสอบภาษีลดลงได้.

นอกจากความไม่เข้าใจของผู้เสียหายแล้ว บทบัญญัติตามกฎหมายภาษีอากรที่จัดเก็บ อยู่ในขณะนี้ยังไม่ถูกต้องตรงกับหลักการ ดังจะเห็นได้ว่าเงินได้บางประเภทแม้จะมีได้รับเลย ไม่น่าจะถือว่าเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีก็ยังคงนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้สุทธิที่ต้องเสีย ภาษีด้วย นอกจากนั้นแล้วในกรณีเงินได้ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินและประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่ง อาจคิดเป็นเงินได้ ก็ยังมีได้มีบทบัญญัติหรือกฎเกณฑ์ที่แน่นอนเกี่ยวกับวิธีการตีราคาเป็นเงิน เป็นเหตุให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างผู้เสียหาย หรืออาจเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ เสียหายด้วย.

นอกจากนี้หลักการในการพิจารณาว่าจะเกิดรายได้เมื่อใดในทางการบัญชีกับในทาง กฎหมายก็ต่างกัน ซึ่งตามหลักบัญชียอมรับกันทั่วไปว่าเงินได้ส่วนใดเกิดขึ้นแล้ว ในรอบระยะเวลาใดก็ต้องนำมาคำนวณเป็นเงินได้สุทธิในรอบระยะเวลานั้นไม่ว่าจะได้รับหรือ ไม่ก็ตาม แต่กฎหมายภาษีอากรถือว่าเงินได้นั้นแม้จะเกิดขึ้นแล้ว ในปีภาษีหนึ่ง แล้ว แต่ถายังไม่ได้รับก็ยังไม่ถือว่าเป็นเงินได้ที่จะต้องนำมารวมคำนวณภาษี

การกำหนดค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เสียหายไม่เห็นความ จำเป็นที่จะต้องมีการบันทึกทางการบัญชีโดยถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้เป็นปัญหาในการตรวจสอบ ภาษีของเจ้าหน้าที่เพราะขาดหลักฐานที่เชื่อถือได้ในการจะนำมาพิจารณาในการกำหนดเงิน ได้สุทธิ ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงกำหนดเอาตามความนึกคิดของผู้ตรวจสอบ อันทำให้เกิดความ ไม่ยุติธรรมแก่ผู้เสียหาย และบางทีข้อนี้ก็อาจจะไม่อนุมัติเงินได้สุทธิที่กำหนดขึ้นซึ่งในขั้นนี้จะ โทษผู้เสียหายว่าไม่ทำหลักฐานทางการบัญชีไม่สมบูรณ์ไม่ได้ เพราะกฎหมายภาษีอากรได้ เปิดช่องทางใหญ่เสียปฏิบัติเช่นนั้นเอง

นอกจากนี้ก็ยังมีความซับซ้อนและหลักการบางอย่างซึ่งขัดกับหลักการบัญชีที่ยอมรับทั่ว ไปและกฎหมายก็ไม่ค่อยส่งเสริมให้บุตรประกอบธุรกิจขนาดย่อยได้ใช้วิธีการบัญชีที่ถูกต้อง ความ เข้าใจผิดว่าการปฏิบัติตามหลักการบัญชีอาจจะเป็นการสร้างหลักฐานให้ผู้เสียหายต้องเสีย ภาษีมาก และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียหายที่เลือกหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา

หรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร จากเหตุผลข้างต้นนี้เองเป็นเหตุให้ผู้เสียภาษี
ไม่ได้เลือกใช้วิธีการบัญชีที่ยอมรับเพื่อต้องการจะได้ประโยชน์จากข้อกฎหมาย ในเวลา
ตรวจสอบนั้นกฎหมายกำหนดให้ผู้เสียภาษีนำบัญชีต่าง ๆ มาแสดงเป็นหลักฐาน จึงเป็นการ
แสดงหลักฐานเท็จที่ผู้ตรวจสอบเองก็จะทราบดี แต่ผู้ตรวจสอบก็ไม่ได้มีอำนาจทางกฎหมาย
ที่จะไปตรวจค้นหาหลักฐานได้เช่นกับภาษีการค้าตามมาตรา 87²⁴, 87 ทวิ²⁵.

²⁴ มาตรา 87 แสดงในภาคผนวกหน้า 98

²⁵ มาตรา 87 ทวิ แสดงในภาคผนวกหน้า 98